

**СТОЙКО СТОЈКОВ: ТАБУ, ВРЕМЕ НА СТРАХ И СТРАДАНИЕ,
ПРЕСЛЕДВАНЕТО НА МАКЕДОНЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ ПО ВРЕМЕТО НА
КОМУНИЗМА (1944 – 1989)**

Сандански: Дружество на репресираните Македонци в България, 2014, 55.

**СТОЈКО СТОЈКОВ: ТАБУ, ВРЕМЕ НА СТРАВ И СТРАДАЊЕ,
ПРОГОНУВАЊЕТО НА МАКЕДОНЦИТЕ ВО БУГАРИЈА ВО ВРЕМЕ НА
КОМУНИЗМОТ (1944 – 1989)**

Сандански: Дружество на репресираните Македонци в България, 2014, 550.

Во изминатата 2014 година, во издание на Друштвото на репресираните Македонци во Бугарија од Сандански, излезе книгата „ТАБУ, ВРЕМЕ НА СТРАВ И СТРАДАЊЕ, ПРОГОНУВАЊЕТО НА МАКЕДОНЦИТЕ ВО БУГАРИЈА ВО ВРЕМЕ НА КОМУНИЗМОТ (1944–1989)“ на авторот Стојко Стојков. Истата, беше промовирана на 12 декември 2014 година во Штип на Факултетот за образовни науки при Универзитетот „Гоце Делчев“. Промотори на книгата беа академиките Иван Катарциев и Горѓи Поп Атанасов.

Авторот ја посветува книгата на сите загинати, затворани, иселувани и проследувани во Бугарија заради своето македонско национално чувство и љубовта за обединета Македонија, без правна заштита и без право на збор, само затоа што пееле македонски песни или играле македонски ора, посебно посветувајќи ја на татко си Иван Стојков Петров, прогонуван заради својата национална припадност и мајка му Стефанка Благоева Петрова.

Трудот е напишан на бугарски јазик, претставен на 550 страници со: Вовед, Кратенки и четири поглавја: I – Спомени и лични документи, II – Закони по кои се судени Македонците, III – Документи од БКП и државниот врв и IV Документи од државна безбедност.

Авторот на оваа книга во воведниот дел го кажува и своето лично искуство за овие прогони и малтретирања, затоа што еден од овие херои бил и неговиот татко. Во своето сеќавање за тоа време, ја потенцира својата болка од ненајавената раноутринска посета на милицијата и државната сигурност на нивниот дом, особено впечатлив за него и

неговиот брат, кои сонливо го посматрале претресот на нивниот дом додека татко им веќе бил однесен во истражен затвор. Претресот го вршеле почнувајќи од тоалетот па до покривот, дури и под ќерамидите. На крајот, според сеќавањето на авторот, тие онака сонливи биле избркале од нивната соба којашто целата била превретена од претресот. Долго време потоа немале контакт со нивниот татко.

Ваквото лично доживување и насилствата врз Македонците во Бугарија, биле главната причина авторот да се одлучи да почне да ги прибира спомените и документите од илјадници Македонци, прогонувани, затворани, тепани, раселувани и убиени само заради своето национално чувство. „Жална вистина е, констатира авторот во својот вовед, што бројката од илјадници малтретиранци никогаш нема да се знае точно колку е“. Тоа што било посебно за авторот во прибирањето на спомените, е стравот кај затвораните и прогонуваните да не им се случи повторно тоа што го проживеале, па за своите спомени не зборувале ни пред своите деца, а воедно одбивале да му ги соопштат и на авторот Стојков.

Во оваа книга Зборник на спомени и документи, презентирани се личните сеќавања за она што го доживеале прогонуваните и малтретираните, но и такви кои се пренесени од блиски од семејството на оние кои починале. Голема пречка за презентирањето на веројатно достоинствена документација е тоа што многу од досиејата во 90-тите години од дваесетиот век биле уништени. Собраните спомени и документи презентирани во книгата се необориви затоа што покривајќи личните спомени за репресиите

пос то јат и документи од водените судски процеси и кажувања од другите за нив. Ако нема Македонци како што рекол Живков, немало и репресија. Таква била политиката на комунистичка Бугарија која апсолутно негирала постоење на македонска нација.

Проследувајќи ги презентираните спомени и досиеја од првото поглавје, без исклучок, се доаѓа до заклучок дек а единствената вина на овие луѓе и нивните маки што ги поднеле била само тоа што сакале да останат Македонци.

Во Првата глава која содржи спомени поткрепени со лични документи, фото графии, досиеја, судски одлуки и слично за 59 животни стории на Македонци, прогонувани и затворани, сама по себе доволно зборува што им се случило на останатите неколку илјади. Исто така зборува за големиот труд што го вложил авторот во собирањето на документите и секавањата.

Во втората глава од книгата се прикажани законите по кои се прогонувани и судени Македонците: Закон за заштита на народната власт, Кривичен закон до 1950 година, Кривичен од 1950 година и други години, Кривичен кодекс до 1968 година и Закон за кривична постапка со посебно забележани членовите од законите користени во постапките против Македонците во Бугарија.

Во третата глава се застапени документи од Заседанија, решенија и протоколи на Политбирото на ЦК на БКП а кои се однесуваат за македонското прашање. Строга контрола во сите области на

општествено живеење, преку министерствата, Бугарската академија на науките, Комитетот за пријателство и културни врски во странство, Бугарската црква итн. во негирањето на посебноста на македонската нација, негирањето на нејзина историја и посебно негирањето на македонскиот ентитет во Бугарија. Преземање на најразлични мерки, подготвување и издана на специјални учебни помагала за негирање на Македонците и македонската историја, според потребите на политичко-просветната и пропагандна работа на Партијата, Отечествениот фронт, и другите општествени организации.

Во IV поглавје се предочени документи во кои е прикажана работата на агентурата, оперативните работници на Државната безбедност. Во бројната документација видно е забележано следењето на активноста и дејствувањето на Македонци, групи и организации, и нивно евидентирање, особено во пиринскиот дел. Јасно се прикажани задачите со кои се бара оневозможување на „националистичкото“ дејствување на Македонците и ширењето на промакедонска пропаганда особено онаа која доаѓа од соседна Југославија.

Гледано во целина оваа книга ќе претставува вреден извор на материјали за репресиите на македонското малцинство во Бугарија кое до ден денешен сè уште останува непризнаено како посебен ентитет од Бугарската држава.

Верица Јосимовска